

Torni Upes ielas sākumā Roju un rojeniekus sargā Dieva roka – Izoldes Cēsinieces veidotais vēja ķērājs, kas tapis mākslas laboratorijas „RojaL” laikā. Tuvāk par mākslas laboratoriju lasiet 5. lpp.

Māra Grosbaha foto

Kaltene – vieta, kur ābeles zied līdz jūrai

Dace Klābere

Pirmajā augustā visi, kam kaut ko nozīmē vārds Kaltene, āva kājas, lai atsauktos Rojas Jūras zvejniecības muzeja darbinieces, kaltenieces Gundegas Balodes aicinājumam svinēt Kaltenes svētkus. Vietējiem ciema iedzīvotājiem tā bija iespēja iziet ārpus mājas, lai satiktos ar pārējiem ciema ļaudīm, bet no Kaltenes izceļojušajiem tā bija iespēja atkal pabūt dzimtajā vietā, gremdēties atmiņās un baudīt satikšanās prieku pēc 10, 30 un pat 58 neredzēšanās gadiem.

Svētku atklāšanā klātesošos sveica arī Rojas novada domes priekšsēdētāja Eva Kārklīņa, pateicoties enerģiskajām kalteniecēm Gundagai Balodei, Egitai Jansonei un Lītai un Alisei Krūmiņam par ieguldīto darbu šo svētku tapšanā. Kā atzina domes priekšsēdētāja, Rojas novada pašvaldība ir darījusi visu, lai visos mazajos novada centros saglabātu vietu iedzīvotāju kopā sanākšanai, bet pārējais jau gan atkarīgs no pašu iedzīvotāju vēlmēm un atsaucības.

Šajā dienā par iedzīvotāju atsaucību sūdzēties nevarēja. Kopumā svētkos piedalījās vairāk kā 400 bijušo, esošo un nākamo kaltenieku, kā gribas teikt par vien pusgadu veco mazuli, kurš šajā dienā svinīgi tika uzņemts kaltenieku rindās.

Svētku programma bija plaša – darbojās radošās darbnīcas ar krāsošanas, kuru steidza izmantot svētku apmeklētāju jaunākā paaudze, vīri un jaunieši labprāt iemēģināja roku svielināšanā, bet Staņislavas Ozoliņas vadībā ikviens interesents varēja atjaunot zināšanas tik mūžvecā nodarbē kā tiklu lāpīšanā, kuru savulaik pieprata ikviena zvejnieksieva. Visi, kas vēlējas tikt pie vēsturiska foto, iegriezās fotolaboratorijā *kamera obskura*, kuru bija sarūpējis kaltenieks Edgars Rožkalns, bet tikmēr sportiskākie kaltenieki gan kājām, gan uz velosipēdiem piedalījās orientēšanās sacensībās „Vai pazīsti Kaltēni?”

Tikmēr klubā pulcējās atmiņu kamola tinēji. Bija interesanti paklausīties, kas ir tas fenomēns, kas atkal un atkal liek cilvēkiem atgriezties dzimtajā krastā un sajūties tur tik īpaši. Savam atmiņu stāstījumam nopietni bija gatavojusies Mudīte Straume-Ivanovska. Piepalīdzot zālē sēdošajiem, viņa mēģināja atsaukt atmiņā visu to, ar ko Kaltene savulaik bijusi ievērojama. Mudītei vēl spilgtā atmiņā veikal ar savu īpatnējo smaržu, uz kuru cilvēki gāja ne tikai iepirkties, bet arī satikties un pārrunāt ciema jaunumus, Čibiņkalns un tā slavenās zaļumballes, zirgi „Caurnašos”, kurus jebkurš varēja saligt savas zemes apstrādāšanai, osta – sadums, kur katram zvejniekam bija sava būdiņa un zivju purgāšanas galdi. Vai zinājāt, ka pie Maizītēm kādreiz bijusi baptistu baznīca, bet 1567. gadā celtajā luterāņu baznīcā kādreiz darbojies pat vesels koris! Arī joprojām saglabājusies kluba ēka piedzīvojuši dienas, kad

laudis tajā ballējušies līdz pat rīta gaismai. Kaltenieki bijuši lieli dancotāji, cik godu šajā ēkā svinēts, to neviens vairs nespēj saskaitīt. Kaltenieku dejotgriba bijusi tik liela, ka dažkārt pat pēc kino noskatīšanās ātri vien pārkārtota zāle un danči gājuši vaļā. Kamēr spraunkie griezušies dejā, tikmēr vecākā gadagājuma sievietēm sava darišana – viņu modrajām acīm garām paslidējis nav nekas – otrā rītā, kamēr paši jaunie vēl saldi gulējuši, viss ciema jau zinājis, kurš ar kuru iepriekšējā naktī bucojies. Savs krogs pie baznīcas, sava pūšlotāja, sava šuvēja Lūčtante, pie kuras šuvušas arī kundzes no apkārtnējiem ciemiem un pat savs leģenda Visvaldis, tā ir tikai daļa no visa, kas savulaik Kaltēni bijis. Leģendārajam Kaltēni Visvaldim ciemnieku sirdīs joprojām ir īpaša vieta. Ar garu bārdu un tikpat garie matiem noaudzis, mūžam basām kājām un ar savu īpatnējo smaržu, tādu Visvaldi pazina tuvākā un tālākā apkārtnē. Bet viņa asais prāts un bezgalīgā labestība pret ciema bērniem pazīstama visiem kalteniekiem. Viņš vizināja bērnus ar laivu, kopā peldējās, palīdzēja mācībās, mācīja dziedāt baznīcas dziesmas, rīkoja savās mājās Ziemassvētku eglītes ar dāvaniņām katram bērnam. Spilgtā atmiņā kalteniekiem arī Lieldienu svinēšana pie Visvalža ar šupošanas un marmelādes maizes ēšanu.

Bijušais kaltenieks Juris Jansons svētkos satika cilvēkus, kurus nebija redzējis vairāk kā 50 gadus. Tālo piedesmito gadu beigās viņa mātei un tēvam Kaltēnē piederējusi bode un puikas uzdevums bijis akurāti iztaisnot milzīgās naudas zīmes, lai tās pēc tam nogādātu pastā iemaksāšanai. Mazo puiku ārkārtīgi interesējušas automašīnas, kas pa laikam nobraukušas pa veco ceļu gar jūru, un liels bijis puikas prieks, kad savu braucamo iegādājies arī viņa tēvs. Būdam izpalīdzīgs cilvēks, viņš ar savu braucamo allaž palīdzējis ciema ļaudīm nokļūt līdz slimnīcai vai mācītājam.

Savās atmiņās dalījās vairāki bijušie un esošie kaltenieki un katram no viņiem Kaltene bija ar kaut ko īpaša – kādam tā bija bērnības zeme, vēl citiem tā saistās ar pirmo darbavietu, bet citus uz Kaltēni atvedusi mīlestība. Dace Grinberga Kaltēnē ieprecējusies 1990. gadā un, kaut arī viņa sen jau Kaltēnē vairs nedzīvo, sajūta, ka Kaltene ir īpaša, saglabājusies. No sava vīratēva, zvejnieka, stāstīta Dace atceras, ka, skatoties no jūras puses, Kaltene esot vienīgā vieta, kur krasts ir gaišs, jo ābeles Kaltēnē zied līdz pat jūrai. Pirmos gadus dzīvojot Kaltēnē, Dacei brīnumu netrūcis – tikai šeit viņa redzējusi, ka lašu ikrus ēd ar karotēm no galerta bļodiņām, bet zuši ir tik milzīgi un tos var pagatavot tik dažādi.

Māras Celmiņas ģimene no Kaltenes emigrējusi, kad Māra vēl bijusi tikai bērns. Arī svešumā ģimene iedzīvojusies un beigās jau klājies pavisam labi, taču Mārai atmiņā saglabājies allaž mātes teiktais – ir jau labi, bet nav jau

Kaltenes svētki pulcēja vairāk kā 400 apmeklētāju.

Kaltene. Arī pati Māra un viņas ģimene Kaltēnē jūtas lieliski, priecīga sajūta un laba jušanās pārņem jau tikai, Kaltēni tuvojoties vien. Māra īsti nezina, vai tie ir akmeņi, jūra vai vecie gari, bet sajūtas Kaltēnē ir ļoti īpašas.

Šajā vakarā svinīgi kaltenieku pulkā tika uzņemti un ar mazu dāvanīņu sveikti arī paši jaunākie kaltenieki – Kristers Likops, Emīls Blūms, Valters Bērziņš, Rebeka Dulverka, Landa Grosbaha, Enija Puzānova, Daniels Bišofs, Emīlija Blūma, Valters Undelis. Tikpat nozīmīga mums ir arī vecākā paaudze, tādēļ ar mazām piemiņas vēlmēm tiek sveikti arī cienijama vecuma sliekšni sasniegušie – Valdis Āboliņš, Olga Balode, Smaida Čekstere, Erna Indrikšone, Milda Kānberga, Janina Kleimberga, Leons Kučāns, Alberts Lagzbertmanis, Laimonis Arnolds Krišs Miķelsons, Marta Morica, Ausma Nāgiņa, Inta Ozola, Milda Rudbaha, Anna Simanoviča, Milda Emīlija Valciņa, Elza Zandersone, Daina Zvejniece.

Svētki izdevās godam. Atkalredzēšanās prieks, jautras izklaides, pašu kaltenieku sarūpēts svētku koncerts un lustīga zaļumballe – ko gan vairāk varētu vēlēties? Par šo iespēju svētku organizatori saka vislielāko paldies Jānim Zivtiņam, Gintim Freibergam, SIA „Kaltene V.M.”, Indulim Kalniņam, Raimondam Krūmiņam, Evitai Maurei-Riekstiņai, Skaidrītei Kučānei, Agrai Grinbergai, Staņislavai Ozoliņai un visiem pārējiem, kuriem nebija vienaldzīgi pirmie Kaltenes svētki.

Visjaukāko novēlējumu Kaltēni, pārfrazējot Ojāru Vācieti, veltīja Dace Grinberga:

*Ši ir vietas sirdsapziņa,
Un tai vienmēr tādi būt.
Pūt, vējiņi, dzen laiviņu,
Atdzen mani Kaltēnē.*

G. Balode (centrā) sveic jaunus kalteniekus.

Svētkos Kaltenes karogu mastā uzvilka jaunā kaltenieku ģimenīte – Linda un Emīls Penēži.

D. Klāberes foto

